

THE LAW OF QUALITY AND QUANTITY FOR THE TRAINING OF PEDAGOGICAL PROFESSION TO STUDENTS OF MUSIC EDUCATION AT THANH HOA UNIVERSITY OF CULTURE, SPORTS AND TOURISM

Hoang Thi Thao

Thanh Hoa University of Culture, Sports and Tourism

Email: hoangthithao@dvttdt.edu.vn

Received: 25/8/2022

Reviewed: 28/9/2022

Revised: 28/9/2022

Accepted: 25/10/2022

Released: 30/10/2022

The accumulation of knowledge, skills and experience in the learning process of students of Music Education is extremely important and necessary. That determines the formation of students' pedagogical capacity to become a real teacher. This is the foundation for students of Music Education to develop their teaching competence after graduation. However, the training of pedagogical profession has not met that requirement. Therefore, applying the law of quality and quantity to improve the training quality of pedagogical profession to students of Music Education is necessary with scientific and practical significance.

Key words: Applying the law of quality-quantity; Pedagogical profession; Students of Music Education.

1. Giới thiệu

Hoạt động rèn luyện nghiệp vụ sư phạm là một trong những hoạt động của các trường sư phạm nhằm đào tạo những nhà giáo vừa *hồng* vừa *chuyên*. Trong các hoạt động rèn luyện nghiệp vụ sư phạm, sinh viên có điều kiện bộc lộ năng lực thực tiễn của mình và được thực tiễn kiểm nghiệm, đánh giá. Hơn nữa, kết quả rèn luyện nghiệp vụ sư phạm được đánh giá bằng *người thực, việc thực* cho nên hoạt động này có một ý nghĩa quan trọng trong việc hình thành phẩm chất và năng lực nghề nghiệp cho họ và là *đòn bẩy* chất lượng đào tạo giáo viên âm nhạc có trình độ đại học, góp phần thực hiện nhiệm vụ đào tạo đội ngũ giáo viên có chất lượng cao, đáp ứng những yêu cầu của đổi mới giáo dục. Đồng thời, rèn luyện nghiệp vụ sư phạm sẽ giúp cho sinh viên thể hiện kết quả đào tạo, bổ sung và làm phong phú thêm về lý luận và thực tiễn, từ đó các kỹ năng giảng dạy, giáo dục được củng cố và phát triển hơn, phát huy được khả năng hoạt động của sinh viên, giúp họ có đủ niềm tin để họ bước vào nghề một cách độc lập.

2. Tổng quan nghiên cứu vấn đề

Từ trước đến nay, việc nghiên cứu quy luật lượng - chất và rèn luyện nghiệp vụ sư phạm cho sinh viên đã thu hút được sự quan tâm của nhiều nhà nghiên cứu khác nhau.

- Các công trình nghiên cứu về quy luật lượng - chất

Tác giả Nguyễn Thị Hoa (2016) với bài viết *Vận dụng quy luật lượng - chất vào trong quá trình học tập của sinh viên* [4] đã đề cập đến những vấn đề lý luận của quy luật, phân tích thực trạng học tập của sinh viên từ đó vận dụng quy luật lượng chất vào trong quá trình học tập ở các trường chuyên nghiệp. Tác giả Nguyễn Ngọc Hà (2021) với công trình nghiên cứu *Tìm hiểu triết học Mác - Lênin* [2] đã phân tích quy luật lượng - chất từ đó rút ra ý nghĩa phương pháp luận để vận dụng vào trong thực tiễn đời sống. Những công trình trên góp phần giúp tác giả thấy được vai trò quan trọng của quy luật lượng - chất để từ đó nghiên cứu làm rõ ý nghĩa đối với việc học tập và rèn luyện cho sinh viên hiện nay.

- Các công trình nghiên cứu về nghiệp vụ sư phạm

Đã có rất nhiều công trình nghiên cứu về rèn luyện nghiệp vụ sư phạm, có thể kể đến một số công trình: Tác giả Nguyễn Ngọc Hiếu (2012) trong cuốn *Quy trình hình thành kỹ năng sư phạm theo tiếp cận năng lực thực hiện* [5] đã tìm hiểu thực trạng thực hành thực tập sư phạm, từ đó xây dựng quy trình hình thành kỹ năng tổ chức thực hành sư phạm theo tiếp cận năng lực thực hiện, qua đó giúp cho sinh viên có cơ sở lý luận và thực tiễn để tổ chức thực hành sư phạm theo cách tiếp cận năng lực thực hiện nhằm nâng cao hiệu quả rèn luyện nghiệp vụ sư phạm trong nhà trường. Tác giả Vũ Bích Ngân (2015) trong luận văn *Biện pháp quản lý hoạt động rèn luyện nghiệp vụ sư phạm cho sinh viên ngành Giáo dục Mầm non - hệ cao đẳng, Trường Đại học Đồng Nai* [8] đã nghiên cứu lý luận và khảo sát, phân tích hoạt động rèn luyện nghiệp vụ sư phạm cho sinh viên ngành Mầm non, từ đó đề xuất các giải pháp để nâng cao công tác rèn luyện nghiệp vụ sư phạm cho sinh viên. Đặc biệt là bài viết của tác giả Nguyễn Thị Nga (2017) “*Một số giải pháp nâng cao nghiệp vụ sư phạm cho sinh viên ngành âm nhạc và sư phạm mỹ thuật trường Cao đẳng văn hóa nghệ thuật Nghệ An*” [7] đã đề cập đến các hoạt động đào tạo nghiệp vụ sư phạm của khoa Sư phạm Âm nhạc và Sư phạm Mỹ thuật tại trường, từ đó nêu ra những tồn tại, giải pháp cần giải quyết nhằm nâng cao chất lượng nghiệp vụ sư phạm trong nhà trường.

Các công trình nêu trên là kết quả tìm hiểu và nghiên cứu rèn luyện nghiệp vụ sư phạm từ các cách tiếp cận trên nhiều khía cạnh, phương diện khác nhau cả về nội dung, lẫn hình thức. Những công trình đó rất có giá trị, giúp ích nhiều cho việc nghiên cứu trong vận dụng quy luật lượng - chất vào việc nâng cao chất lượng rèn luyện nghiệp vụ sư phạm cho sinh viên ngành âm nhạc ở các trường Đại học, Cao đẳng hiện nay.

3. Cách tiếp cận và phương pháp nghiên cứu

Để phân tích, vận dụng quy luật lượng- chất vào việc nâng cao chất lượng rèn luyện nghiệp vụ sư phạm cho sinh viên ngành âm nhạc ở các trường Đại học, Cao đẳng hiện nay tác giả đã sử dụng nguyên tắc phương pháp luận biện chứng duy vật, sử dụng rộng rãi các phương pháp nghiên cứu như thống nhất lịch sử - lôgic, phân tích và tổng hợp, quy nạp và diễn dịch, khái quát hóa, trừu tượng hóa và chú giải học...

4. Kết quả nghiên cứu

4.1. Những vấn đề lý luận của quy luật

Đây là một trong ba quy luật cơ bản của phép biện chứng duy vật. Quy luật này nói lên cách thức (phương thức) vận động, phát triển của sự vật, nghĩa là sự vật vận động và phát triển bao giờ cũng diễn ra theo cách thức từ sự thay đổi về lượng thành những sự thay đổi về chất và ngược lại.

**Khái niệm chất và lượng*

Thế giới có vô vàn các sự vật hiện tượng. Mỗi sự vật, hiện tượng có những chất vốn có làm nên chính chúng. Nhờ đó mà có thể phân biệt sự vật hiện tượng này với sự vật hiện tượng khác. *Chất là một phạm trù triết học dùng để chỉ tính quy định khách quan vốn có của sự vật, hiện tượng; là sự thống nhất hữu cơ của các thuộc tính làm cho sự vật là nó chứ không phải là cái khác.*

Bên cạnh đó, *lượng là một phạm trù triết học dùng để chỉ tính quy định khách quan vốn có của sự vật về các phương diện: số lượng các yếu tố cấu thành, quy mô của sự tồn tại, tốc độ, nhịp điệu của các quá trình vận động, phát triển của sự vật.* Lượng biểu hiện kích thước dài hay ngắn, quy mô to hay nhỏ, trình độ cao hay thấp, số lượng nhiều hay ít... Lượng cũng mang tính khách quan như chất, là cái vốn có của sự vật. Lượng thường được xác định bởi những đơn vị đo lường cụ thể với con số chính xác nhưng cũng có lượng biểu thị dưới dạng khái quát, phải dùng tới khả năng trừu tượng hóa để nhận thức.

Sự phân biệt giữa chất và lượng chỉ có ý nghĩa tương đối: có cái trong mối quan hệ này đóng vai trò là chất nhưng trong mối quan hệ khác lại là lượng.

** Mối quan hệ giữa sự thay đổi về lượng và sự thay đổi về chất*

Mỗi sự vật, hiện tượng là sự thống nhất giữa hai cặp đối lập chất và lượng. Hai mặt đối lập không tách rời nhau mà tác động qua lại biện chứng làm cho sự vận động, biến đổi theo cách thức từ những sự thay đổi về lượng thành những sự thay đổi về chất của sự vật và ngược lại.

- Lượng đổi dẫn đến chất đổi:

Khi sự vật đang tồn tại, chất và lượng thống nhất với nhau ở một độ nhất định.

Độ là phạm trù triết học dùng để chỉ giới hạn trong đó sự thay đổi về lượng của sự vật chưa làm thay đổi căn bản chất của sự vật ấy.

Trong giới hạn của một độ nhất định, lượng thường xuyên biến đổi còn chất tương đối ổn định. Sự thay đổi về lượng của sự vật có thể làm chất thay đổi ngay lập tức nhưng cũng có thể làm thay đổi dần dần chất cũ. Lượng đổi đến một giới hạn nhất định - điểm nút, nếu có điều kiện sẽ diễn ra bước nhảy làm thay đổi chất của sự vật.

Điểm nút là phạm trù triết học dùng để chỉ thời điểm mà tại đó sự thay đổi về lượng đã làm thay đổi chất của sự vật.

Muốn chuyển từ chất cũ sang chất mới phải thông qua bước nhảy:

Bước nhảy là một phạm trù triết học dùng để chỉ sự chuyển hóa về chất của sự vật do những sự thay đổi về lượng trước đó gây nên.

Bước nhảy kết thúc một giai đoạn biến đổi về lượng và mở đầu cho một giai đoạn phát triển mới. Đó là gián đoạn trong quá trình vận động liên tục của sự vật đồng thời là một tiền đề cho một quá trình tích lũy liên tục về lượng tiếp theo.

- *Chất mới ra đời, tác động trở lại lượng mới, làm thay đổi kết cấu, quy mô, trình độ nhịp điệu của sự vận động phát triển của sự vật.*

Như vậy, bất kỳ sự vật, hiện tượng nào cũng là sự thống nhất biện chứng giữa hai mặt chất và lượng. Sự thay đổi về lượng tới điểm nút sẽ dẫn đến sự thay đổi về chất thông qua bước nhảy. Chất mới ra đời sẽ tác động trở lại sự thay đổi của lượng mới. Quá trình đó liên tục diễn ra, tạo thành phương thức phổ biến của các quá trình vận động, phát triển của sự vật, hiện tượng trong tự nhiên, xã hội, tư duy.

- *Các hình thức của bước nhảy*

+ *Căn cứ vào nhịp điệu có: Bước nhảy đột biến* là bước nhảy được thực hiện trong thời gian rất ngắn làm thay đổi chất của toàn bộ kết cấu cơ bản của sự vật; *Bước nhảy dần dần* là bước nhảy được thực hiện từ từ, từng bước bằng cách tích lũy dần những nhân tố của chất mới, loại bỏ dần những nhân tố của chất cũ.

+ *Căn cứ vào quy mô có: Bước nhảy toàn bộ* là bước nhảy làm thay đổi chất của toàn bộ các mặt, các yếu tố cấu thành sự vật; *Bước nhảy cục bộ* là bước nhảy làm thay đổi chất của những mặt, những yếu tố riêng lẻ của sự vật.

* *Ý nghĩa phương pháp luận*

Bất kỳ sự vật, hiện tượng nào cũng có phương diện chất và lượng tồn tại trong tính quy định lẫn nhau, tác động và làm chuyển hóa lẫn nhau do đó trong thực tiễn và nhận thức phải coi trọng cả hai phương diện chất và lượng.

Những sự thay đổi về lượng sẽ dẫn đến sự thay đổi về chất trong điều kiện nhất định và ngược lại do đó cần coi trọng quá trình tích lũy về lượng để làm thay đổi chất của sự vật đồng thời phát huy tác động của chất mới để thúc đẩy sự thay đổi về lượng của sự vật.

Sự thay đổi về lượng chỉ làm thay đổi chất khi lượng được tích lũy đến giới hạn điểm nút do đó trong thực tiễn cần khắc phục bệnh nôn nóng tả khuynh, bảo thủ trì trệ.

Bước nhảy của sự vật, hiện tượng là hết sức đa dạng, phong phú do vậy cần vận dụng linh hoạt các hình thức của bước nhảy cho phù hợp với điều kiện cụ thể. Đặc biệt, trong đời sống xã hội, quá trình phát triển không chỉ phụ thuộc vào điều kiện khách quan, mà còn phụ thuộc vào nhân tố chủ quan của con người. Do đó, cần phải nâng cao tính tích cực chủ động của các chủ thể để thúc đẩy quá trình chuyển hóa từ lượng đến chất một cách hiệu quả nhất.

4.2. Vận dụng quy luật lượng - chất vào nâng cao chất lượng rèn luyện nghiệp vụ sư phạm cho sinh viên ngành âm nhạc hiện nay

Hoạt động rèn luyện nghiệp vụ sư phạm là một trong những hoạt động quan trọng của nhà trường để tạo ra nhà giáo vừa *hồng* vừa *chuyên*. Thực hành nghiệp vụ sư phạm là khâu cuối cùng thể hiện một cách tổng thể kết quả dạy và học các môn sư phạm âm nhạc.

* *Từng bước tích lũy kiến thức một cách chính xác, đầy đủ.*

Như chúng ta đã biết, sự vận động và phát triển của sự vật bao giờ cũng diễn ra bằng cách tích lũy dần dần về lượng đến một giới hạn nhất định, thực hiện bước nhảy để chuyển về chất

và việc học tập, rèn luyện nghiệp vụ sư phạm của sinh viên ngành âm nhạc cũng không nằm ngoài điều đó. Để có một đội ngũ những sinh viên giỏi về nghiệp vụ, có khả năng thực hành cao, biết xử lý linh hoạt những tình huống, vấn đề mà thực tiễn dạy học đặt ra, thì khi đang ngồi trên ghế nhà trường tích lũy đủ về lượng (tri thức) để làm thay đổi về chất (kết quả rèn luyện, học tập) theo quy luật. Thực tế rèn luyện nghiệp vụ sư phạm cho sinh viên âm nhạc trong nhà trường được tiến hành theo một hệ thống nối tiếp nhau.

- *Rèn luyện kỹ năng viết*: Đối với sinh viên sư phạm âm nhạc việc rèn luyện kỹ năng chữ viết, viết đẹp, viết nhanh, viết chuẩn (đủ nét, đúng ngữ pháp) là cả một quá trình chịu khó và kiên trì. Nhưng việc rèn luyện kỹ năng viết nhạc lại càng không đơn giản, viết nốt nhạc trên khuông cho học sinh phổ thông không những yêu cầu viết đẹp mà còn phải thật chuẩn xác. Nếu sinh viên viết ẩu, viết liều thì khi nhìn vào sẽ hình dung nốt nhạc bị sai lệch. Chính vì vậy, khi đang là sinh viên các em phải từng bước rèn luyện chữ viết để viết nốt nhạc trên khuông cho đẹp và thật chuẩn xác. Muốn vậy sinh viên hàng ngày phải rèn luyện kỹ năng đứng viết đúng tư thế, viết chữ đẹp, chuẩn...

- *Rèn luyện kỹ năng nói*: Có nhiều sinh viên đi thực tập giai đoạn cuối khóa còn lúng túng, kỹ năng diễn đạt chưa chuẩn. Còn hiện tượng nói ngọng, nói lắp, nói nhát gừng, ậm ừ, nói tiếng địa phương hoặc đưa thêm những từ *rằng, thì, là, mà...* Để trở thành giáo viên ngành sư phạm âm nhạc phải là người “nói hay - nói chuẩn” để thị phạm cho học sinh dễ tiếp thu, nếu nói nhạc không hay, không chuẩn thật vô cùng tai hại vì sẽ dẫn tới dạy cho hàng loạt đối tượng học sinh đọc sai nốt nhạc, đọc sai bài nhạc, bài hát.

- *Rèn luyện về kỹ năng và giao tiếp ứng xử*: Giao tiếp là một hoạt động đặc thù của con người, giúp con người sống, hoạt động, thỏa mãn các nhu cầu vật chất, tinh thần của mình. Thông qua giao tiếp con người lĩnh hội được các kinh nghiệm trong cuộc sống biến chúng thành kinh nghiệm của bản thân. Đối với nghề dạy học nhờ giao tiếp mà giáo viên thực hiện được vai trò chủ đạo của mình, truyền thụ tri thức, đề ra nhiệm vụ và đánh giá kết quả học tập của học sinh. Mặt khác, giao tiếp giúp cho học sinh tiếp thu nền văn hóa lịch sử và biến nó thành cái của riêng mình, tạo ra sự phát triển tâm lý nhân cách. Vì thế, giao tiếp được thực hiện sẽ hướng hoạt động dạy của giáo viên và hoạt động học của học sinh đạt được mục đích giáo dục. Nhưng trong thực tế thì kỹ năng giao tiếp sư phạm âm nhạc của các giáo viên tương lai còn nhiều hạn chế, đó là kỹ năng giao tiếp sư phạm của cô và trò, kỹ năng giao tiếp sư phạm của giáo viên với đồng nghiệp, kỹ năng giao tiếp sư phạm của giáo viên với phụ huynh. Sự giao tiếp này diễn ra trong điều kiện tiếp xúc với nhau qua bài giảng trên lớp và giáo dục ngoài lớp.

- *Kỹ năng thiết kế bài giảng*: Chuẩn bị tốt kế hoạch bài giảng trước khi lên lớp là việc làm hết sức quan trọng để đảm bảo thành công của một tiết dạy. Các nhà giáo dục đã từng khuyến cáo giáo viên rằng: “ Một giáo án tốt quyết định tới 50% thành công của một tiết dạy học”. Thực vậy, nếu sinh viên dành công sức để soạn một kế hoạch bài học thật hoàn chỉnh và chi tiết có nghĩa mọi việc trên lớp đã được hình dung và phác thảo đầy đủ, bài soạn còn có những dự báo tình huống sư phạm có thể xuất hiện trên lớp giúp sinh viên tự tin để lên lớp một cách chủ động và mạnh dạn. Đối với việc thiết kế bài giảng môn âm nhạc càng phải chi

tiết hơn, có những hoạt động mà sinh viên âm nhạc cần phải khéo léo kết hợp cả ba phương pháp dạy: hướng dẫn thực hành; trực quan; phát vấn. Giáo viên hướng dẫn động tác từng câu thi phạm mẫu cho sinh viên trực tiếp quan sát và có hệ thống câu hỏi cho sinh viên sáng tạo thêm trong các động tác phụ họa.

- *Rèn luyện kỹ năng tổ chức thi công bài giảng*: Từ các bài tập giảng mẫu của giảng viên, sinh viên sẽ đánh giá, nhận xét và sau đó là thực hành. Qua việc thực hành để đánh giá xem đâu là cái mà học sinh, sinh viên tiếp thu từ bài giảng mẫu, đâu là cái sinh viên sáng tạo thêm. Khi thực hành sinh viên chia nhóm nhỏ (một lớp nên chia từ 3 - 4 nhóm, mỗi nhóm 6 - 8 sinh viên). Sau mỗi tiết sinh viên thực hành, các sinh viên trong nhóm sẽ đóng vai trò là đối tượng tiếp thu để học, vừa đóng vai trò là đồng nghiệp để quan sát ghi chép, góp ý, rút ra mặt mạnh, mặt yếu để cùng nhau rút kinh nghiệm. Sau đó, sinh viên sẽ được giảng viên nhận xét để sửa lỗi cho sinh viên từng cách đứng viết bảng, trình bày bảng, tác phong ngôn ngữ và phương pháp truyền đạt kiến thức...

* *Rèn luyện khả năng tổ chức các hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp*: Sinh viên sư phạm âm nhạc ngoài việc rèn luyện để trở thành giáo viên dạy giỏi còn cần phải rèn luyện cho sinh viên có khả năng tổ chức các hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp, như chương trình ngoại khóa. Đây là chương trình được rải khắp trong năm học gắn liền với các ngày lễ tết. Dù là sinh hoạt ngoại khóa với chủ đề gì thì bao giờ cũng có phần văn nghệ và giải trí, đó là chưa kể ngoại khóa âm nhạc riêng. Như vậy, sinh viên âm nhạc khi ra trường ngoài việc giảng dạy âm nhạc tốt còn có khả năng tổ chức, đạo diễn, dàn dựng các chương trình âm nhạc độc lập hoặc chương trình ghép với một số hoạt động khác. Điều này sẽ giúp cho người giảng viên giảng dạy thực hành phương pháp dạy học âm nhạc biết hướng cho sinh viên nhóm các bài hát trong chương trình của cấp học theo chủ đề và xây dựng các động tác phụ họa cho bài hát... làm cơ sở cho việc xây dựng chương trình ngoại khóa âm nhạc: về việc rèn luyện cho sinh viên thực hành giáo dục ngoài giờ lên lớp được rèn luyện ở hai mặt rõ rệt:

- *Rèn luyện về công tác chủ nhiệm*: Công tác chủ nhiệm lớp là một trong những nhiệm vụ cực kỳ khó khăn nếu thực hiện đầy đủ và có trách nhiệm các yêu cầu, nhiệm vụ của người giáo viên chủ nhiệm. Người giáo viên chủ nhiệm phải tham gia các hoạt động chính trị xã hội, phải rèn luyện đạo đức, tác phong sư phạm. Đây vừa là trách nhiệm vừa là yêu cầu cần thiết trong việc giáo dục học sinh. Để làm tốt công tác chủ nhiệm trước hết phải được học sinh tin yêu quý trọng, có vậy thì trong lời nói, cử chỉ, hành động của thầy mới có tính thuyết phục cao đối với học sinh. Vai trò của giáo viên chủ nhiệm rất quan trọng trong việc quản lý học sinh trên mọi phương diện và cũng là trung tâm thu hút học sinh đến trường đến lớp. Lớp học là một tổ chức nhỏ trong nhà trường, có nhiều lớp tốt sẽ đưa phong trào nhà trường đi lên và đây cũng là một mục tiêu quan trọng trong giáo dục, tạo nên môi trường thân thiện, hình thành nên sự tích cực trong học sinh. Muốn làm được điều đó, khi còn ngồi trên ghế nhà trường sinh viên cần phải nhận thức được vai trò, nhiệm vụ của giáo viên chủ nhiệm. Sau đó sinh viên chia ra thành nhóm tổ thảo luận xây dựng kế hoạch chủ nhiệm. Sinh viên phải trực tiếp quan sát, tham khảo một số mặt hoạt động về công tác chủ nhiệm qua băng hình sau đó cho các tổ lên thực hành và nhận xét lẫn nhau.

- *Rèn luyện về xây dựng và thực hành quy trình giáo dục ngoài giờ lên lớp*: Sau khi giáo sinh nắm được các bước trong quy trình giáo dục ngoài giờ lên lớp, giáo sinh theo sự hướng dẫn của giảng viên các nhóm tổ thảo luận xây dựng đề cương cho quy định hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp theo chủ điểm của ngày lễ lớn trong tháng, trong năm. Sau đó, cho các em tham khảo một số hoạt động ngoại khóa của các trường qua băng đĩa, thảo luận rút kinh nghiệm qua các hoạt động trong băng hình. Cho mỗi cá nhân xây dựng một quy trình hoạt động riêng, chọn một số quy trình nổi trội cho thực hành.

* *Rèn luyện ý thức học tập của sinh viên*

Ngạn ngữ Trung Quốc có câu “*Gieo hành vi gặt thói quen, gieo thói quen gặt tính cách, gieo tính cách gặt số phận*” câu nói đó có ý nghĩa triết học. Đó là quy luật lượng - chất trong triết học, rõ ràng là, những thói quen mà chúng ta đang có được hình thành từ sự tích lũy của nhiều hành vi được lặp đi lặp lại trong cuộc sống hàng ngày, nhiều thói hư như thế đến lượt nó lại quyết định đến tính cách của chúng ta, và số phận của mỗi con người phụ thuộc vào tính cách của họ. Khi tích lũy hành vi (lượng) dần dần sẽ tạo nên thói quen (chất), sinh viên cần rèn luyện cho mình tính chăm chỉ, tự chủ năng động trong quá trình học tập, tích lũy tri thức giản đơn nhất từ những thói quen hàng ngày. Trong cuộc sống cũng như trong quá trình học tập, sinh viên phải rèn luyện hàng ngày để hình thành những thói quen học tập, rèn luyện tốt, như: phải biết tiết kiệm thời gian, làm việc nghiêm túc và khoa học,... tích lũy nhiều thói quen như vậy sẽ góp phần hình thành nên tính cách, giúp chúng ta thành công trong học tập cũng như trong cuộc sống.

* *Trong quá trình rèn luyện nghiệp vụ sư phạm cần tiến hành từ dễ đến khó, tránh nóng vội đốt cháy giai đoạn*

Trong quá trình rèn luyện nghiệp vụ sư phạm cho sinh viên ngành âm nhạc cần tránh tư tưởng tả khuynh, tức là, khi *lượng* chưa biến đổi đến *điểm nút* đã thực hiện *bước nhảy*. Sinh viên khi học đủ những kiến thức cơ bản có sự biến đổi về chất mới có thể học tiếp những kiến thức sâu hơn, khó hơn. Học tập nghiên cứu từ dễ đến khó là phương pháp học tập mang tính khoa học mà chúng ta đều biết nhưng trong thực tế không phải ai cũng có thể thực hiện được. Nhiều sinh viên trong quá trình học tập do không tập trung, còn mãi mê vui chơi dẫn đến sự chậm chễ trong học tập, không chăm lo rèn luyện nghiệp vụ sư phạm rồi “*nước tới chân mới nhảy*” khi sắp đi thực tập mới tập trung cao độ vào việc học. Giai đoạn thực tập là lúc cùng cố, vận dụng vào thực tế chứ không phải học mới, do đó sinh viên học tập chăm chỉ, cố gắng rèn luyện trong thời gian này để đảm bảo lượng kiến thức qua được đợt thực tập. Ngược lại, có nhiều sinh viên có ý thức học ngay từ đầu, nhưng họ lại nóng vội, muốn học nhanh, nhiều để hơn người khác, chưa học cơ bản đã đến nâng cao, “*chưa học bò đã lo học chạy*”. Như vậy, muốn tiếp thu được tri thức ngày càng nhiều và đạt được kết quả cao trong việc thực hành nghiệp vụ sư phạm âm nhạc thì mỗi sinh viên cần phải hàng ngày học tập, học từ thấp đến cao, từ dễ đến khó để có sự biến đổi về *chất*.

5. Thảo luận

Để tăng cường việc sử dụng quy luật lượng - chất trong quá trình học tập và rèn luyện của sinh viên hiện nay chúng ta cần:

Thứ nhất: Từng bước tích lũy kiến thức một cách chính xác, đầy đủ. Như chúng ta đã biết, sự vận động và phát triển của sự vật bao giờ cũng diễn ra bằng cách tích lũy dần dần về lượng đến một giới hạn nhất định, thực hiện *bước nhảy* để chuyển về *chất* và việc học tập của sinh viên cũng không nằm ngoài điều đó. Để có bằng đại học chúng ta cần phải tích lũy đủ số lượng các tín chỉ của các môn học. Như vậy, có thể xem học tập là quá trình tích lũy về lượng mà điểm nút là các kỳ thi, thi cử là *bước nhảy* và điểm số xác định quá trình tích lũy kiến thức đã đủ dẫn tới sự chuyển hóa về *chất* hay chưa. Do đó, trong hoạt động nhận thức, học tập của sinh viên phải biết từng bước tích lũy về lượng (tri thức) làm biến đổi về *chất* (kết quả học tập) theo quy luật. Cần học tập chăm chỉ hàng ngày để *chất* được thấm sâu vào mỗi sinh viên. Tránh gấp gáp rút mỗi khi sắp đến kỳ thi, như vậy là thiếu kinh nghiệm nhận thức được trong quá trình học tập. Tránh tư tưởng chủ quan, nóng vội trong học tập và trong hoạt động thực tiễn hàng ngày.

Thứ hai: Sinh viên phải tự học tập và rèn luyện tính tích cực, tự chủ, nghiêm túc, trung thực. Trong thực tiễn đời sống của con người, muốn có sự thay đổi về *chất*, cần có sự tích lũy về lượng, sự tích lũy ấy là do tự bản thân mỗi chúng ta phấn đấu, đánh đổi bằng sức lao động mà có được, chứ không nhờ vào một sự giúp đỡ nào khác.

Thứ ba: Sự phát triển bền vững của tập thể phụ thuộc vào bản thân mỗi sinh viên. Một tập thể bao gồm nhiều cá nhân. Mỗi cá nhân có phẩm chất tốt (lượng) sẽ góp phần tạo nên “*chất*” tốt cho tập thể đó. Một lớp học tập tốt, nếu trong lớp có nhiều cá nhân có ý thức học tập tốt, luôn cố gắng phấn đấu đạt được thành tích cao. Một lớp đoàn kết nếu các cá nhân luôn sẵn sàng giúp đỡ mọi người. Có thể nói, uy tín, thành tích của một lớp phụ thuộc vào sự phấn đấu nỗ lực của mỗi sinh viên.

6. Kết luận

Việc vận dụng nội dung quy luật về mối quan hệ biện chứng giữa lượng và chất cũng như ý nghĩa phương pháp luận của nó có vai trò to lớn trong việc nâng cao chất lượng rèn luyện nghiệp vụ sư phạm cho sinh viên ngành âm nhạc đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay. Lượng và chất là hai mặt thống nhất biện chứng của sự vật, chỉ khi nào lượng được tích lũy tới một độ nhất định mới làm thay đổi về chất, do đó trong hoạt động nhận thức, hoạt động học tập của sinh viên sư phạm âm nhạc phải tích lũy dần về lượng và đồng thời phải biết thực hiện và thực hiện kịp thời những *bước nhảy* khi có điều kiện chín muồi để biến đổi về chất. Những việc làm vĩ đại của con người, bao giờ cũng tổng hợp từ những việc làm bình thường, vì vậy mỗi sinh viên phải luôn tích cực học tập, chủ động trong công việc học tập và rèn luyện cả đức và tài để trở thành một con người phát triển toàn diện, tránh tư tưởng chủ quan, nóng vội mà không chịu tích lũy về kiến thức (lượng).

Như vậy, thực hành nghiệp vụ sư phạm cho sinh viên là khâu cuối cùng, là đáp số của một quá trình học tập rèn luyện đối với sinh viên âm nhạc. Đáp số đạt được đúng - sai, kết quả đạt tốt - xấu là hiệu quả của quá trình hàng ngày mỗi giáo sinh đến trường học tập, tiếp thu

những kiến thức mới, tích lũy kinh nghiệm qua thầy cô, qua những lần đi thực tập (lượng). Có được hệ thống thực hành nghiệp vụ sư phạm như vậy, khi ra trường sinh viên mới có thể tự tin đứng vững trong ngành giáo dục mà không bị phụ thuộc về bất cứ điều gì. Nói cách khác, *chất* đã thay đổi và biến đổi sang *chất mới*.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Phạm Duy (2015), *Âm nhạc học và hành*. NXB Thế giới.
- [2]. Nguyễn Ngọc Hà (2021), *Tìm hiểu triết học Mác - Lênin*, NXB Khoa học và Xã hội.
- [3]. Hoàng Thị Hạnh (2016), *Kỹ năng cơ bản của sinh viên trong thực tập sư phạm*, NXB Giáo dục.
- [4]. Nguyễn Thị Hoa (2016), *Vận dụng quy luật lượng - chất vào trong quá trình học tập của sinh viên*, Tạp chí *Khoa học và Xã hội*, Số đặc biệt tháng 3/2016.
- [5]. Nguyễn Ngọc Hiếu (2012), *Quy trình hình thành kỹ năng sư phạm theo tiếp cận năng lực thực hiện*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- [6]. Phạm Minh Hùng (2009), *Rèn luyện kỹ năng nghiệp vụ sư phạm cho sinh viên - thực trạng và giải pháp*, Tạp chí *Giáo dục*, số 211, tr 26 - 30.
- [7]. Nguyễn Thị Nga (2017), *Một số giải pháp nâng cao nghiệp vụ sư phạm cho sinh viên ngành Âm nhạc và Sư phạm Mỹ thuật Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật Nghệ An*, Tạp chí *Giáo dục và Xã hội*, Số đặc biệt 4/2017.
- [8]. Vũ Bích Ngân (2015), *Luận văn “Biện pháp quản lý hoạt động rèn luyện nghiệp vụ sư phạm cho sinh viên ngành Giáo dục Mầm non - hệ cao đẳng, Trường Đại học Đồng Nai*.
- [9]. Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Đào tạo nghiệp vụ sư phạm tại các trường Đại học Sư phạm”, Viện Nghiên cứu Giáo dục - Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh, tháng 4/2006.

**VẬN DỤNG QUY LUẬT LƯỢNG - CHẤT VÀO VIỆC NÂNG CAO
CHẤT LƯỢNG RÈN LUYỆN NGHIỆP VỤ SƯ PHẠM CHO SINH VIÊN
NGÀNH ÂM NHẠC Ở CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC, CAO ĐẲNG
HIỆN NAY**

Hoàng Thị Thảo

Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa

Email: hoangthithao@dvttdt.edu.vn

Ngày nhận bài: 25/8/2022

Ngày phản biện: 28/9/2022

Ngày tác giả sửa: 28/9/2022

Ngày duyệt đăng: 25/10/2022

Ngày phát hành: 30/10/2022

Sự tích lũy tri thức, kỹ năng và kinh nghiệm trong quá trình học tập của sinh viên Sư phạm Âm nhạc là vô cùng quan trọng và cần thiết, nó quyết định đến sự hình thành năng lực sư phạm của sinh viên, từ đó để trở thành người thầy giáo thực thụ. Đây chính là giai đoạn nền tảng để sinh viên Sư phạm Âm nhạc phát triển năng lực giảng dạy sau tốt nghiệp. Tuy nhiên, công tác rèn luyện nghiệp vụ sư phạm âm nhạc hiện nay chưa đáp ứng được yêu cầu đó, còn nhiều vấn đề chưa được giải quyết tốt. Vì vậy, vận dụng quy luật lượng - chất vào việc nâng cao chất lượng rèn luyện nghiệp vụ sư phạm âm nhạc cho sinh viên là một việc làm cần thiết có ý nghĩa khoa học và thực tiễn.

Từ khóa: Vận dụng quy luật lượng - chất; Nghiệp vụ sư phạm; Sinh viên Sư phạm Âm nhạc.